МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ПРИЙНЯТО»
Вченою радою
Міжнародного гуманітарного університету
Протокол № 7
від «6» липня 2023 року

Введено в дію наказом ректора
Міжнародного гуманітарного університету від 4 липня 2023 № 1233

Ректор _____ К.В. Громовенко

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «ПРАВО»

Галузь знань – 08 - Право

Спеціальність – 081 - Право

Освітній ступінь – перший (бакалаврський)

Одеса – 2023

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
Освітньо-професійної програми «Право»
зі спеціальності 081 Право
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Перший проректор _____ **Василь ЛЕФТЕРОВ**

Начальник навчального відділу _____ **Лариса РАЙЧЕВА**

Декан факультету права та економіки _____ **Яна ТИЦЬКА**

Завідувач кафедри державно-правових дисциплін _____ **Денис МАНЬКО**

Гарант програми _____ **Антоніна ЗГАМА**

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма «Право» є нормативним документом, який регламентує нормативні, компетентнісні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги в підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право. Освітньо-професійна програма – це система освітніх компонентів на першому рівні вищої освіти (бакалавра права) в межах спеціальності, що визначає: вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення (структурно-логічна схема); кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС), необхідних для виконання цієї програми; очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Розроблено проєктною групою у складі:

1. ***Згама Антоніна Олександрівна***, кандидат юридичних наук, доцент кафедри державно-правових дисциплін Міжнародного гуманітарного університету *керівник проєктної групи (гарант освітньої програми)*
2. ***Атаманова Наталя Віталіївна,*** кандидат юридичних наук, доцент кафедри державно-правових дисциплін Міжнародного гуманітарного університету, *член проєктної групи зі складу викладачів групи забезпечення.*
3. ***Денисяк Наталя Миколаївна***, кандидат юридичних наук, доцент, кафедри цивільно-правових дисциплін та статистики Міжнародного гуманітарного університету, *член проєктної групи зі складу викладачів групи забезпечення.*
4. ***Плотніцька Світлана Борисівна***, керівник апарату П'ятого апеляційного адміністративного суду, *член проєктної групи зі складу роботодавців.*
5. ***Семенкова Вікторія Віталіївна,*** здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право, *член проєктної групи зі складу здобувачів освіти.*

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Чванкін Сергій Анатолійович, к.ю.н., Голова Київського районного суду міста Одеси;

Матвєєва Лілія Георгіївна, завідувач кафедри теорії та філософії права Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент;

Макаров Ігор Михайлович, адвокат, адвокатське бюро «Макаров та партнери».

Освітньо-професійна програма затверджена на розширеному засіданні кафедри державно-правових дисциплін
Протокол №10 від 30 червня 2023 року

Освітньо-професійну програму «Право» розроблено відповідно до:

А. Офіційні документи:

1. Закон України «Про вищу освіту». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18
2. Закон України від 10.12.2015 № № 889-VIII «Про державну службу». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19
3. Класифікатор професій (КП) станом на 01.10.2015 р. URL: http://buhgalter911.com/res/spravochniki/klassifikprofessiy.aspx
4. Класифікація видів економічної діяльності: національний класифікатор України КВЕД 009:2010. URL: http://dtkt.com.ua/show/0sid0177.html
5. Національна рамка кваліфікацій: Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF
6. Про атестацію здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту : Постанова Кабінету Міністрів України від 19 травня 2021 р. № 497. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/497-2021-%D0%BF
7. Про затвердження національної рамки кваліфікацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п
8. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.15 року № 266. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п
9. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: наказ МОН України від 20.07.2022 р. № 644. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-bakalavr-zi.zminamy-644-20.03.2023.pdf
10. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266: наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15

Б. Корисні посилання:

1. ESG. URL: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_ 2015.pdf
2. ISCED (МСКО) 2011. URL: http://www.uis.unesco.org/education/documents/ isced-2011-en.pdf
3. ISCED-F (МСКО-Г) 2013. URL: http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf
4. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів. URL: http://www.unideusto.org/tuningeu/
5. Tuning Educational Structures in Europe. URL: http://www.unideusto.org/tuningeu/
6. Національний глосарій 2014. URL: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf
7. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти. URL: file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf
8. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. К. : Ленвіт, 2006. 35 с. ISBN 966-7043-96-7.

І. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

1.1 Загальна характеристика програми	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Міжнародний гуманітарний університет Факультет права та економіки Кафедра державно-правових дисциплін
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	08 «Право»
Спеціальність	081 «Право»
Освітня кваліфікація	Бакалавр права
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – бакалавр Спеціальність – 081 «Право» Освітньо-професійна програма - Право
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС
Форма навчання	Денна, заочна
Термін навчання	3 роки 10 місяців за денною формою навчання 4 роки 10 місяців за заочною формою навчання
Наявність акредитації	Сертифікат МОН УП №16000393 від 26.04.2017 (сертифікат діє до1 липня 2027 р.)
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	- атестат про повну загальну середню освіту, сертифікати ЗНО, диплом молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра); диплом бакалавра із іншої спеціальності - вступні іспити з фаху - решта вимог визначаються правилами прийому на освітню програму бакалавра
Обмеження щодо форм навчання	Обмеження відсутні
Мова(и) викладання	Українська, англійська
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	mgu.edu.ua

1.2 Мета освітньо-професійної програми
Забезпечити якісну, доступну сучасну освіту завдяки знанням та досвіду викладачів, розвитку наукових і освітніх технології. Готувати спеціалістів, здатних до практичної реалізації отриманих знань в науці та виробництві. Розвивати творчий науковий потенціал студентів, які здобувають ступень бакалавра, сформувати у них потребу до самоосвіти та саморозвитку особистості. Забезпечити підготовку в галузі права; надати студентам можливість опанувати фундаментальні і спеціальні знання, підготувати їх до професійної діяльності у сфері права та подальшого навчання за магістерською програмою (за наявності бажання студента продовжити навчання)

1.3 Характеристика освітньо-професійної програми	
Опис предметної області	Галузь знань: 08 «Право» Спеціальність: 081 «Право» Освітньо-професійна програма: «Право» **Об'єкт вивчення**: право як соціальне явище. Вивчення права та його джерел ґрунтується на правових доктринах, цінностях і принципах, в основі яких покладені права та основоположні свободи людини. **Цілі навчання:** формування здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері права з розумінням природи і змісту його основних правових інститутів, а також меж правового регулювання

	різних суспільних відносин. **Теоретичний зміст предметної області складають знання про:** основи поведінки індивідів і соціальних груп; творення права, його тлумачення та застосування; правові цінності, принципи, а також природа і зміст правових інститутів, етичні стандарти правничої професії. **Методи, методики та технології:** загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ; методики правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права; інформаційно-комунікаційні технології. **Інструменти та обладнання:** сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні ресурси та програмні продукти, що застосовуються в правовій діяльності.
Орієнтація освітньо-професійної програми	Освітньо-професійна програма орієнтована на практичну підготовку фахівців в сфері права, формування у них сучасного правового мислення, теоретичних знань, практичних навичок, необхідних для розв'язання практичних правових задач, а також розвитку широкого науково-професійного світогляду
Основний фокус освітньо-професійної програми та спеціалізації (за наявності)	Програма спрямована на підготовку високо-кваліфікованих фахівців з права, здатних захистити права і законні інтереси осіб, вирішувати поточні правові проблеми, що виникають у фізичних та юридичних осіб, а також держави. Програма передбачає комплексний підхід до підготовки майбутнього правника шляхом освоєння теоретичного матеріалу та практичної підготовки. Завдяки представленій системі вибіркових компонентів здобувач має можливість набути більш глибоких теоретичних знань та практичних навичок в певній предметній сфері (адвокатура та нотаріат, юридичний супровід бізнесу, земельне право, господарське процесуальне право, митне право, юридична техніка та технології, основи ІТ права, сімейне право, тощо). ***Ключові слова***: право, принципи права, галузі права, публічне право, приватне право, юридична/правнича діяльність.
Особливості освітньо-професійної програми	Програма регулярно переглядається та оновлюється відповідно до пропозицій стейтхолдерів, викладачів-практиків, здобувачів вищої освіти, що дає можливість враховувати тенденції сучасного розвитку юридичної теорії та практики. У межах програми заплановано опанування як теоретичної складової, так і здобуття практичних навичок шляхом проведення практичних занять в: аудиторіях, в спеціалізованих аудиторіях, відвідування судових засідань в районних судах м. Одеси, господарському суді Одеської області, Одеському апеляційному суді, Південно-західному апеляційному господарському суді, П'ятому апеляційному адміністративному суді тощо. З метою отримання практичного досвіду здобувачі вищої освіти проходять практику в органах державної влади, зокрема, обласних державних адміністраціях, виконавчих комітетах місцевих рад, в місцевих та апеляційних судах, обласних та окружних прокуратурах, відділах поліції, нотаріальних конторах, юридичних компаніях, юридичних відділах підприємств, установ та організацій, адвокатських об'єднаннях. Освітньо-професійна програма передбачає широкий коло вибіркових освітніх компонентів, що дає можливість здобувачу вищої освіти сформувати власну освітню траєкторію навчання, що забезпечується вільним вибором освітніх компонентів.

1.4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Працевлаштування випускників	Працевлаштування на посади відповідно до Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010), які потребують наявності вищої освіти зі спеціальності 081 «Право». Фахівець із кваліфікацією бакалавр права здатен займати посади державної служби категорії «В», посади патронатної служби в державних органах та їх апараті, практично виконувати завдання і функції держави; працювати фахівцем у державних та комунальних підприємствах, установах чи організаціях; юрисконсультом юридичної служби на підприємствах недержавної форми власності. Секретарі адміністративних органів; судові секретарі, виконавці та розпорядники; організатори діловодства (державні установи); організатори діловодства (види економічної діяльності); організатори діловодства (система судочинства); помічники керівників підприємств, установ та організацій; помічники керівників виробничих та інших основних підрозділів; помічники керівників малих підприємств без апарату управління; інші помічники; інші технічні фахівці в галузі управління; державні інспектори; інспектори митної служби; інспектори податкової служби; інспектори із соціальної допомоги; інспектори з ліцензій; інші державні інспектори; інспектори правоохоронних органів, кримінально-виконавчої служби, воєнізованої охорони, приватні детективи та фахівці з дізнання; фахівці кримінально-виконавчої служби; соціальні працівники.
Подальше навчання (академічні права випускників)	Продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі освіти дорослих.
1.5 Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Основні підходи до навчання: студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, самонавчання. До формування, оцінювання ОП та навчального процесу залучаються стейкхолдери, що в тому числі забезпечують його практичну складову. Методи навчання: дискусії, мозковий штурм, комбінація лекцій, практичних занять із вирішенням ситуаційних завдань і використанням кейс-методів, ділових/рольових ігор. Освітні технології: візуальні технології, інтерактивні й мережеві технології, контекстного та практичного навчання. Викладання та навчання здійснюються відповідно до «Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти» у Міжнародному гуманітарному університеті (http://surl.li/bkuya)
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всі види аудиторної та самостійної освітньої діяльності здійснюється за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно; зараховано, не зараховано), 100- баловою шкалою та шкалою ECTS (A, B,C, D, E, FX, F). Передбачено поточний, тематичний, підсумковий контроль, письмові та усні іспити, тестування, проходження різних видів практик, атестаційний іспит. Порядок та процедура оцінювання здійснюються відповідно до Положення про порядок оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів передвищої та вищої освіти (http://surl.li/bkuxs)
1.6. Перелік компетентностей випускника	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією. ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК9. Здатність працювати в команді. ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та тендерні проблеми. ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. ЗК14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності. ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві. СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему. СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи. СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини. СК5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права. СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України. СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини. СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності. СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції. СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ. СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до

	вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації. СК15. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування. СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
1.7. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання	
Програмні результати навчання (ПРН)	РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин. РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини. РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу. РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. РН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами. РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права. РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій. РН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології. РН 11. Мати базові навички риторики. РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло. РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності. РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. РН 16. Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності. РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди. РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки. РН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях. РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

1.8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Науково-педагогічні працівники, що забезпечують освітньо-професійну програму, мають наукові ступені й вчені звання, та відповідають кадровим вимогам ліцензійних умов провадження освітньої діяльності на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Понад 70% професорсько-викладацького складу, задіяного до викладання професійно-орієнтованих дисциплін, мають наукові ступені за спеціальністю. Проведення лекцій та практичних занять з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей, здійснюється науково-педагогічними працівниками, серед яких визнані професіонали з досвідом роботи: дослідницької, управлінської, інноваційної або творчої роботи за фахом; практичної роботи за фахом. Підвищення кваліфікації викладацького складу відповідає чинним вимогам.
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту здобувачів вищої освіти та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами) не менше 2,4 кв.м Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій) – більше 30 %. Соціально-побутова інфраструктура: - бібліотека, у тому числі читальний зал; - пункти харчування; - актова зала; - спортивна зала; - стадіон та спортивні майданчики; - медичний пункт; - укриття. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби) – 70 %. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	*Забезпеченість силабусами, навчально-методичними матеріалами та завданнями для перевірки знань.* Навчальний план. Робочі навчальні плани. Робочі програми навчальних дисциплін. Наскрізна програма практики. Робочі програми практик. Навчальні матеріали до освітніх компонентів (дисциплін). Методичні матеріали щодо організації самостійної роботи студентів, проходження практик, проведення атестації здобувачів вищої освіти. *Інформаційне забезпечення.* Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та іноземними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, зокрема в електронному вигляді. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю. *Наявність офіційного веб-сайту Міжнародного гуманітарного Університету* (https://mgu.edu.ua/), на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/ видавнича/ атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація тощо). *Наявність електронного ресурсу закладу освіти*, який містить

	навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін) – 60%. Навчально-методичне забезпечення відповідне вимогам щодо інформаційного та навчально-методичного забезпечення, що визначено Міністерством освіти і науки України. Наявність електронного ресурсу Міжнародного гуманітарного університету, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін, навчально-методичні комплекси дисциплін; робочі програми дисциплін; дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи здобувачів із дисциплін; програми практик; критерії оцінювання рівня підготовки. Використання віртуального навчального середовища Міжнародного гуманітарного університету та авторських розробок професорсько-викладацького складу університету.
1.9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Міжнародним гуманітарним університетом та ЗВО України.
Міжнародна кредитна мобільність	У рамках програми ЄС Еразмус+ на основі двосторонніх договорів між Міжнародним гуманітарним університетом та навчальними закладами країн-партнерів
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Особливості ОПП для іноземних здобувачів вищої освіти полягають у тому, що для них передбачені індивідуальні програми проходження практики з урахуванням країни походження, а також можливістю проходження практики в країні громадянства. Навчальні плани для іноземних студентів адаптовані з урахуванням вимог МОН України щодо вивчення державної мови.

2. ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі двох атестаційних іспитів. До структури атестаційного комплексного іспиту входить оцінювання компетентностей, досягнень результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою таких галузей права: «Конституційне право України», «Цивільне та сімейне право», «Кримінальне право», «Адміністративне право», «Цивільний процес», «Кримінальний процес». До атестаційного кваліфікаційного іспиту входить оцінювання компетентностей, досягнень результатів навчання іноземної мови фаху (англійської).
Вимоги до атестаційних іспитів	Атестаційні іспити проводяться з метою перевірки відповідності якості підготовки здобувачів вищої освіти вимогам за освітньо-професійною програмою «Право». При цьому перевіряються як теоретичні знання, так і рівень сформованості відповідних компетентностей. Комплексний іспит проводиться за програмою, що містить у собі найбільш вагомі, узагальнені питання декількох програм навчальних дисциплін професійної (професійно-орієнтованої) підготовки, зазначеної спеціальності. Кваліфікаційний іспит з іноземної мови фаху (англійської) проводиться за програмою, що містить у собі положення щодо основних понять юриспруденції, граматичних та стилістичних вимог

	професійного спрямування. Структура та умови проведення кваліфікаційних іспитів визначаються освітньо-професійною програмою підготовки фахівців бакалавра права.

Атестація випускників освітньо-професійної програми «Право» спеціальності 081 «Право» завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: бакалавр права.

3. ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Принципи та процедури забезпечення якості освіти	Принципи забезпечення якості освіти реалізуються відповідно до вимог чинного законодавства та внутрішніх актів Міжнародного гуманітарного університету. Принципи та процедури забезпечення якості вищої освіти визначено у Положенні про систему забезпечення якості освіти (систему внутрішнього забезпечення якості), Положенні про організацію освітнього процесу, у Положеннях структурних підрозділів Університету (деканат, кафедра, навчально-методичний відділ) та відповідних дорадчих органів: ученої ради Університету, науково-методичної ради Університету та факультету лінгвістики та перекладу. Окреслена система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти передбачає такі процедури і заходи: проведення моніторингу та періодичного перегляду змісту ОПП «Право» зі спеціальності 081 Право за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти; щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти (опитування, анкетування, аналіз результатів екзаменаційної сесії); щорічне оцінювання науково-педагогічних працівників (опитування, анкетування, звітування за результатами освітньої, наукової, організаційної діяльності); підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, що забезпечують освітній процес за ОПП «Право» зі спеціальності 081 Право за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти; навчально-методичне забезпечення освітнього процесу; матеріально-технічне, інформаційне забезпечення освітнього процесу; розміщення інформації про ОПП «Право» зі спеціальності 081 Право за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, робочих програм навчальних дисциплін для публічного перегляду на сторінці факультету та сайті Університету; відгуки стейкхолдерів. Система забезпечення якості освітньої діяльності (система внутрішнього забезпечення якості) Міжнародного гуманітарного університету передбачає здійснення таких процедур і заходів: 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості освіти; 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітньо-професійних програм; 3) щорічне оцінювання здобувачів освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти; 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньо-професійною програмою; 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

	7) забезпечення публічності інформації про освітньо-професійні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату; 9) інших процедур і заходів.
Моніторинг та періодичний перегляд освітньої програми	Перегляд та оновлення освітньо-професійної програми здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства та внутрішніх актів Міжнародного гуманітарного університету.
Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	Розміщення на офіційному сайті університету у відкритому доступі: https://mgu.edu.ua/
Запобігання та виявлення академічного плагіату	Основні засади дотримання академічної доброчесності у визначено у Положенні про академічну доброчесність у Міжнародному гуманітарному університеті https://docs.mgu.edu.ua/docs/NormAkti/poloj_akad_dobroch.pdf та Кодексі академічної доброчесності Міжнародного гуманітарного університету https://docs.mgu.edu.ua/docs/NormAkti/kodex_akad_dobr.pdf
Вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності)	
Повна назва Професійного стандарту	Стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право від 20.07.2022 р. № 644.

Гарант освітньо-професійної програми
доцент кафедри державно-правових дисциплін,
кандидат юридичних наук, доцент **Антоніна ЗГАМА**

Додаток 1

ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОПП ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

3.1. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики)	Кількість кредитів	Форми підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти			
Цикл Загальної підготовки			
ОК 1	Історія України	4	іспит
ОК 2	Українська мова (за професійним спрямуванням)	4	іспит
ОК 3	Правова статистика	3	іспит
ОК 4	Філософія	4	іспит
ОК 5	Логіка	4	залік
ОК 6	Основи академічного письма	3	залік
ОК 7	Риторична культура юристів	3	залік
ОК 8	Інформаційні та комунікаційні технології	4	залік
ОК 9	Іноземна мова	12	залік, іспит
	Всього	**41**	
Цикл Професійної підготовки			
ОК10	Іноземна мова фаху (англійська)	12	залік, іспит
ОК11	Теорія держави та права	8	залік, іспит
ОК12	Загальна історія держави та права	8	залік, іспит
ОК13	Конституційне право України	8	залік, іспит
ОК14	Конституційне право зарубіжних країн	4	іспит
ОК15	Адміністративне право і судочинство	8	іспит
ОК16	Кримінальне право	12	залік, іспит
ОК17	Кримінальний процес	8	залік, іспит
ОК18	Криміналістика	4	іспит
ОК19	Судові, правоохоронні та правозахисні інститути держави	3	іспит
ОК20	Цивільне право	12	залік, іспит
ОК21	Цивільний процес	8	залік, іспит
ОК22	Господарське право	4	іспит
ОК23	Трудове право та право соціального забезпечення	4	іспит
ОК24	Міжнародне публічне право	4	іспит
ОК25	Міжнародне приватне право	3	іспит
ОК26	Право Європейського Союзу	3	залік
ОК27	Міжнародно-правові механізми захисту прав людини	4	іспит
ОК28	Учбово-ознайомча практика	4	залік
ОК29	Навчальна практика	4	залік
ОК30	Виробнича практика	10	залік
ОК31	Атестаційний комплексний іспит	3	іспит
ОК32	Атестаційний кваліфікаційний іспит (іноземна мова)	1	іспит
	Всього	**139**	
Загальний обсяг обов'язкових компонент		**180 кредитів ЄКТС**	

Вибіркові компоненти ОПП			
Код н/д	**Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики)**	**Кількість кредитів**	**Форми підсумкового контролю**
ВК 1	Вибіркова компонента 1	4	іспит
ВК 2	Вибіркова компонента 2	4	іспит
ВК 3	Вибіркова компонента 3	4	залік
ВК 4	Вибіркова компонента 4	4	залік
ВК 5	Вибіркова компонента 5	4	залік
ВК 6	Вибіркова компонента 6	4	залік
ВК 7	Вибіркова компонента 7	4	іспит
ВК 8	Вибіркова компонента 8	4	іспит
ВК 9	Вибіркова компонента 9	4	іспит
ВК 10	Вибіркова компонента 10	4	іспит
ВК 11	Вибіркова компонента 11	4	іспит
ВК 12	Вибіркова компонента 12	4	залік
ВК 13	Вибіркова компонента 13	4	залік
ВК 14	Вибіркова компонента 14	4	залік
ВК 15	Вибіркова компонента 15	4	залік
Загальний обсяг вибіркових компонент:		**60 кредити ЄКТС**	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ		**240 кредитів ЄКТС**	

Здобувачі вищої освіти обирають освітні компоненти загальним обсягом 60 кредитів ЄКТС з каталогу вибіркових освітніх компонентів.

За погодженням з деканом відповідного факультету здобувачі вищої освіти можуть здійснювати вибір навчальних дисциплін із каталогу вибіркових освітніх компонентів інших освітніх програм.

Додаток 2

3.2 СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ОПП

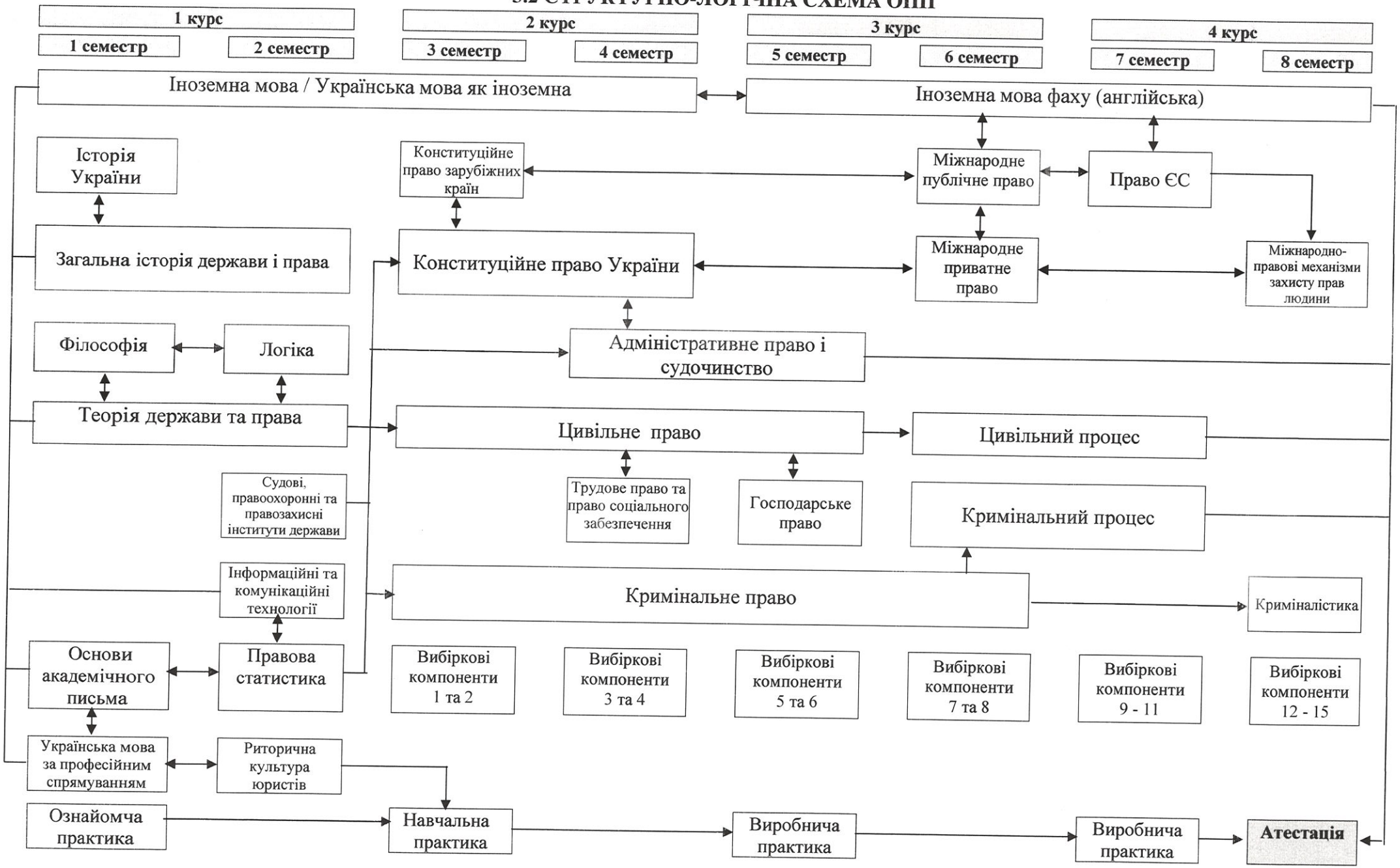

Таблиця 1

Матриця відповідності компетентностей дескрипторам НРК (6-й рівень, бакалаврський)

Класифікація компетентностей за НРК	**Знання** **Зн1** Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності **Зн2** Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності, зокрема на межі предметних галузей	**Уміння** **Ум1** Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та\або навчання що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів	**Комунікація** **К1** Зрозуміле і недвозначне донесення висновків, а також знань і пояснень, ідей, проблем і рішень, що їх обґрунтовують, власного досвіду до фахівців та нефахівців в галузі професійної діяльності **К2** Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності **К3** Використання іноземних мов у професійній діяльності	**Автономія та відповідальність** **АВ1** Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування **АВ2** Відповідальність за розвиток професійного знання і практик окремих осіб та/або груп осіб, оцінку стратегічного розвитку команди **АВ3** Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності
Загальні компетентності - 15				
ЗК1	Зн2	Ум1	К2	
ЗК2		Ум1		АВ1
ЗК3		Ум1	К1	АВ2
ЗК4	Зн1		К2	
ЗК5		Ум1	К3	
ЗК6		Ум1	К2	АВ3
ЗК7	Зн2	Ум1		АВ3
ЗК8	Зн2		К1	
ЗК9		Ум1	К3	АВ2
ЗК10			К1	АВ2
ЗК11			К1	АВ2
ЗК12	Зн2		К2	АВ2
ЗК13		Ум1	К2	АВ3
ЗК14	Зн1		К1	
ЗК15		Ум1	К2	АВ2

Фахові компетентності - 16				
СК1	Зн1		К1	
СК2	Зн2			АВ3
СК3	Зн2	Ум1		АВ3
СК4	Зн1		К1	
СК5	Зн1		К1	АВ3
СК6	Зн1		К3	АВ3
СК7	Зн1	Ум1	К1	АВ3
СК8	Зн2	Ум1	К1	АВ3
СК9	Зн1		К1	
СК10	Зн1		К2	АВ2
СК11	Зн1	Ум1	К2	
СК12		Ум1	К1	
СК13	Зн2	Ум1	К1	АВ1
СК14	Зн1	Ум1	К2	
СК15	Зн2	Ум1		АВ3
СК16		Ум1	К1	АВ1

Таблиця 2

Матриця відповідності визначених освітньо-професійною програмою результатів навчання та компетентностей (6-й рівень, бакалаврський)

	Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																														
			Загальні компетентності															Фахові компетентності															
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Соціально-гуманітарна ерудованість	1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.	+	+	+							+	+	+	+																			+
	2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.	+	+	+	+	+			+	+		+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
	3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	+	+		+			+	+												+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
	4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми	+	+	+	+	+			+	+		+	+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		
	5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю	+	+	+	+	+	+			+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+			
	6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему	+	+	+		+	+		+	+		+	+		+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+		
Дослідницькі навички	7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами	+	+		+	+	+	+	+									+	+													+	+
	8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.	+	+		+	+	+	+			+										+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
	9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.	+	+	+	+				+		+			+	+					+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			

Комунікація	10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію	+		+		+	+			+					+	+					+	+	+								+		
	11. Володіти базовими навичками риторики	+		+	+	+	+		+	+					+	+					+	+	+	+	+	+	+				+		
	12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.	+	+		+	+	+		+	+					+						+	+	+	+	+	+	+		+		+		
	13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту	+	+	+		+	+			+	+	+	+		+	+					+	+	+	+	+	+	+		+		+		
Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій	14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної	+	+	+	+	+		+	+												+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.	+	+	+	+	+	+	+	+		+										+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
	16. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.	+		+	+	+	+	+							+						+	+	+	+	+	+	+					+	
	17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.	+	+	+			+		+	+	+	+		+		+				+							+			+	+	+	
Праворозуміння	18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.	+		+	+		+					+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+		+	+			+
	19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.	+		+	+		+		+				+	+	+			+	+		+	+	+	+	+	+	+						+
	20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	+		+	+		+		+			+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+			+

Правозастосування	21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	+	+		+	+	+		+			+	+		+	+					+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+
	22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях	+	+		+	+	+		+			+		+			+											+	+		+	+
	23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях	+		+	+		+		+	+	+	+	+	+		+					+	+	+	+	+	+	+				+	+	+

Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми

Таблиця 3.

ПРН	Компоненти освітньо-професійної програми																																
	Обов'язкові дисципліни																																
	Загальної підготовки									Професійної підготовки																							
	ОК 1. Історія України	ОК 2. Українська мова (за професійним спрямуванням)	ОК 3. Правова статистика	ОК 4. Філософія	ОК 5. Логіка	ОК 6. Основи академічного письма	ОК 7. Риторична культура юристів	ІОК 8. Інформаційні та комунікаційні технології	ОК 9. Іноземна мова	ОК 10. Іноземна мова фаху (англійська)	ОК 11. Теорія держави та права	ОК 12. Загальна історія держави та права	ОК 13. Конституційне право України	ОК 14. Конституційне право зарубіжних країн	ОК 15.Адміністративне право та судочинство	ОК 16. Кримінальне право	ОК 17. Кримінальний процес	ОК 18. Криміналістика	ОК 19. Судові, правоохоронні та правозахисні інститути держави	ОК 20. Цивільне право	ОК 21. Цивільний процес	ОК 22. Господарське право	ОК 23. Трудове право та право соціального забезпечення	ОК 24. Міжнародне публічне право	ОК 25. Міжнародне приватне право	ОК 26. Право Європейського Союзу	ОК 27. Міжнародно-правові механізми захисту прав людини	ОК 28. Ознайомча практика	ОК 29. Навчальна практика	ОК 30. Виробнича практика	ОК 31. Атестаційний комплексний іспит	ОК 32. Атестаційний кваліфікаційний іспит
1				+	+		+				+																						
2													+		+		+				+			+	+	+	+		+	+		
3	+		+								+	+		+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+		+	+	+		
4													+													+						
5															+	+	+	+		+	+											
6				+	+						+																			+		
7						+		+			+																					
8																								+	+							
9															+		+			+	+	+					+			+		
10		+							+	+																					+	+
11				+			+																								+	+
12		+				+			+	+					+		+				+									+	+	
13													+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+							
14			+																										+	+		
15								+																				+	+	+		
16								+										+	+									+	+	+		
17																																
18											+		+			+				+		+	+									
19	+										+	+		+					+												+	
20					+						+		+		+	+		+		+	+	+	+	+	+		+					
21						+							+		+		+				+								+	+		
22															+	+	+			+	+	+	+				+		+	+		

Матриця відповідності програмних компетентностей (ПК) компонентам освітньо-професійної програми

Таблиця 4.

ПК	Компоненти освітньо-професійної програми																														
	Обов'язкові дисципліни																														
	Загальної підготовки									Професійної підготовки																					
	ОК 1. Історія України	ОК 2. Українська мова (за професійним спрямуванням)	ОК 3. Правова статистика	ОК 4. Філософія	ОК 5. Логіка	Ок 6. Основи академічного письма	ОК 7. Риторична культура юристів	ІОК 8. Інформаційні та комунікаційні технології	ОК 9. Іноземна мова	ОК 10. Іноземна мова фаху (англійська)	ОК 11. Теорія держави та права	ОК 12. Загальна історія держави та права	ОК 13. Конституційне право України	ОК 14. Конституційне право зарубіжних країн	ОК 15.Адміністративне право та судочинство	ОК 16. Кримінальне право	ОК 17. Кримінальний процес	ОК 18. Криміналістика	ОК 19. Судові, правоохоронні та правозахисні інститути	ОК 20. Цивільне право	ОК 21. Цивільний процес	ОК 22. Господарське право	ОК 23. Трудове право та право соціального забезпечення	ОК 24. Міжнародне публічне право	ОК 25. Міжнародне приватне право	ОК 26. Право Європейського Союзу	ОК 27. Міжнародно-правові механізми захисту прав людини	ОК 28. Ознайомча практика	ОК 29. Навчальна практика	ОК 30. Виробнича практика	ОК 31. Атестаційний комплексний іспит	ОК 32. Атестаційний кваліфікаційний іспит
Інтегральна компетентність																															
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Загальні компетентності																															
1				+	+		+											+													
2															+	+	+			+	+	+					+	+	+	+	+	
3			+								+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
4		+				+	+																								
5									+	+																				+	
6								+																							+
7																											+	+	+		
8				+	+		+																				+	+	+		
9																														+	
10							+												+								+	+	+		
11											+		+																+	+	
12													+			+				+			+				+				
13	+										+	+																			
14	+						+																			+					
15																									+						
Спеціальні (фахові) компетентності																															
1				+							+				+	+	+	+		+	+	+	+					+	+	+	+	
2	+	+		+							+	+															+			+	+	
3	+			+							+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
4									+	+	+			+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
5													+	+						+				+	+	+	+				+
6														+										+	+	+	+				
7											+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
8								+			+				+	+	+	+	+	+	+	+	+					+	+	+	+

9			+					+																								
10								+																								
11				+	+	+		+			+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+					+	+	+	+	
12				+		+					+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
13				+	+	+					+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
14								+								+	+		+	+	+	+	+							+		
15						+											+			+	+									+		
16			+		+						+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+			+		